REDACȚIUNEA
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURĬ:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-riĭ de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 108. **Brașov, Vinerĭ-Sâmbătă 17 (30) Maiŭ.** **1903.**

Statariul — remediu?

(*a*) Actualul șef al Croației Banul Khuen-Hédervary, care de aprópe douĕḑecĭ de anĭ guvernéză cele douĕ milióne și mai bine de locuitorĭ ai regatului, nicĭ odată nu s'a bucurat de popularitate la politicianii croațĭ, nicĭ în straturile inferióre ale locuitorilor.

In diferite rêndurĭ s'a manifestat nemulțumirea populațiunei croate în aceștĭ douĕ-ḑecĭ de anĭ și adesea valurile acelei nemulțumirĭ amenințau sĕ-l înghită. Totușĭ, fie cu mĕsurĭ mai blânde, fie cu forța publică, adesea cu proclamarea statariului, Banul a reușit a suprima turburările și a se menține la putere.

Rădĕcinile puterii lui nu sunt în Croația, ci la Budapesta, de unde acestei creaturĭ a lui Tisza i-se acordă tótă protecțiunea, fiindcă — îndeplinesce un rol „patriotic“.

Pe timpul când coróna sfântului Ștefan nu era încă făurită, Croația era regat independent cu frontierele mai largĭ decât astăḑĭ, avênd sub stăpânirea sa părțĭ din Bosnia, Dalmația, stăpânind Herțegovina și Marea adriatică.

Astăḑĭ e supusă Corónei sfântului Stefan, însĕ învoiala ce a făcut'o la 1868 cu Ungaria—chiar și în revisuirea sĕvêrșită după cincĭ anĭ — îi asigură o autonomie vastă. Intrebuințarea esclusivă a limbei croate este garantată în tóte forurile judecătorescĭ și administrative, până și în comanda armatei teritoriale și gendarmerie, instrucția este cu desĕvîrșire națională și alte multe drepturĭ autonme are Croația, precisate și garantate în pactul, ce l'a făcut cu Ungaria.

Care este totușĭ causa, că tot mereu isbucnesc turburărĭ contra limbei maghiare? Care este substratul plângerilor în potriva asuprirei maghiare?

Orĭ póte Croații sunt nisce visionarĭ politicĭ, carĭ vor sĕ înjghebeze din nou independența regatului, perdută încă la 1091?

Se vĕd încunjurațĭ tot de conaționalĭ, în Dalmația în Bosnia, Herțegovina, și de rude în Craina și Carintia, în Stiria-de-sud. Póte totușĭ se vor fi gândind la realisarea imperiului sud-slavic?...

Cine póte pĕtrunde rĕrunchii ómenilor și aspirațiunile poporelor? Cine ar pute spune la ce aspiră ei într'un viitor mai îndepărtat? Ceea-ce însĕ se manifestă prin fapte și cade în domeniul analisei judecății omenescĭ, nu este de natură iredentistă, dómne feresce!

Nisce fapte comune de tot, am pute ḑice banale, sunt carĭ provócă momentan nemulțumirea Croaților.

Cine ar crede, ca un mijloc de comunicație atât de util și salutar, cum sunt căile ferate, sĕ pótă forma mĕrul de certă între Croațĭ și Maghiarĭ? Și totușĭ este așa.

Direcția căilor ferate ungare cu sistem bine chibzuit, séu mai bine: rĕu chibzuit, caută mereu nod în papură și pricină de gâlcévă cu Croații.

Croații ḑic, că lor sĕ le pună inscripția „*Izlaz*“ și nimic alta, unde este tăblița, care indică pasagerilor locul, pe unde sĕ iésă din gară; direcția căilor ferate pretinde, că lângă „Izlaz“ sĕ scrie și pe unguresce „*Kimenet*“. Croații spun, că nicĭ o inscripție maghiară nu este îndreptățită pe teritoriul croat, direcția căilor ferate pretinde drepturĭ de paritate.

Dér ceea ce este mai revoltător, direcția numesce șefĭ de gară, amploiațĭ, magazinerĭ, șefĭ de tren și conductorĭ tot indiviḑĭ de aceia, carĭ habar n'au de limba țĕrii, adică de cea croată și carĭ fac un fel de sport pe socotéla pasagerilor necunoscătorĭ de limba maghiară, bruscându-i în tot chipul. „*Kerem a jegyet*“ strigă conductorul încruntându-se către pasager, ér acesta décă nu rĕspunde—căcĭ nu scie,—orĭ rĕspunde pe limba lui, fiind în téra lui, — conductorul îl bruschéză și îl dă în judecată pentru „ultragiŭ în esercițiul funcțiunei“, cum s'a întêmplat mai lunile trecute cu un ḑiarist.

Un conte maghiar, care locuesce în Croația, avĕnd o convorbire cu directorul căilor ferate mai deunăḑĭ, șĭ-a esprimat însușĭ indignarea față cu acest sport nedemn, ce-l face direcția prin acoliții sĕi cu pasagerii pacinicĭ și inofensivĭ.

Mai sĕptĕmânile trecute o societate de Românĭ ardelenĭ, făcênd o călĕtorie în Italia, au trecut prin Croația. Impresia, ce li-au făcut'o conductorii trenurilor cu purtarea lor arogantă și bruscă, a fost din cele mai detestabile. Conductorul, care, fiind slugă, ar trebui sĕ se distingă prin maniere politicóse, devine un tiran îngâmfat, îțĭ întră de ḑece orĭ pe nópte în vagon, trezindu-te din somn, călcându-te pe picióre și deranjându-te în tot chipul, fără sĕ facă deosebire între dame și domnĭ.

Cunosc pe un pasager din acea escursiune, care până în ḑiua de astăḑĭ pórtă la fluerul piciorului o vînătaie produsă de călcâiul potcovit al unui asemenea conductor. Și aceia erau numai Românĭ! Ce vor fi făcênd cu Croații spre a căror disciplinare au fost trimișĭ anume cei mai „energicĭ“ din toțĭ conductorii câțĭ vor fi mâncând pâne maghiară!

Ei bine, după asemenea purtărĭ provocătóre, sĕ nu se mire nimenĭ, că de la o vreme se rupe firul răbdării. Și vor mai fi póte și alte cause.

Dér întrebăm: statariul, care s'a proclamat acuma în Croația, este un remediu suficient pentru a calma lucrurile?...

---

† Teofil Frâncu.

Erĭ la amedḑĭ, în ḑiua sf. Inălțărĭ, am primit dela Teiușiŭ durerósa scire, că un vechiŭ, sincer și devotat amic al nostru și al causei sfinte, ce o representăm, a închis ochii pe vecĭ în comuna sa natală Benic, la pólele munților apusenĭ din Transilvania.

Teofil Frâncu, care înainte numai cu vre-o ḑece ḑile plecase la vatra sa părintéscă cu dorința fierbinte de a-șĭ restabili sĕnătatea sdruncinată, respirând aerul curat al munților, unde s'a născut și a copilărit, a părăsit acéstă vale a plângerilor. Inimosul și simpaticul Român ardelean, care, póte ca nicĭ un altul, avea cele mai întinse cunoscințe personale între bărbații noștri din tóte păturile sociale în ambele emisfere ale Carpaților, a amuțit pentru tot-déuna. De aicĭ încolo Ardelenii, sub care numire colectivă se înțeleg în România toțĭ Românii dela noi, nu vor mai găsi în capitala acestei țĕrĭ pe „nenea Frâncu“, care cu adevĕrată iubire îi întêmpina, îi îmbrățișa și îi povĕțuia întotdéuna în sinceritate și din inimă curată, fără de a-i amăgi nutrind ilusiunile și speranțele lor adeseorĭ cu totul necorĕspunḑĕtóre realității.

Teofil Frâncu s'a dus dintre noi. Ni-a lăsat amintirea unei inimĭ sincere, ce bătea cald și fără întrerupere pentru idealurile națiunei sale și care ardea de dorul de a vedé fericițĭ pe frații de pretutindenĭ.

Deși decedatul în anii din urmă a ocupat numai o posițiune modestă ca funcționar la ministeriul român al instrucțiunei publice, mult prea modestă chiar pentru un om cu o crescere și cu cuuoscințe ca dênsul, el a avut totușĭ o viață mișcată și mult sbuciumată, ce'l ridica sus peste nivoul ómenilor mediocri.

Crescut în aerul sănătos al munților noștri apusenĭ, de părințĭ cu adevĕrate sentimente românescĭ, Teofil Frâncu îndată-ce a pășit după absolvarea studiilor juridice în viéța practică, s'a distins ca unul dintre cei mai convinșĭ și învăpăiațĭ naționaliștĭ. In anii 1870—1875 el, fiind procuror pe lângă tribunalul din comitatul Făgărașului, a luptat dimpreună cu soții sĕi — pe atuncĭ funcționarii la justiție și la administrație erau în acest comitat încă aprópe toțĭ Românĭ — o luptă din cele mai desinteresate și înălțătóre pentru dreptul limbei române.

Acéstă luptă s'a sfîrșit, ca multe altele, din pricina lipsei de energie și solidaritate constantă între Românĭ și a presiunei forței publice c'un nesucces. Cei mai constanțĭ, între carĭ Frâncu ocupa un loc de frunte, fură urmărițĭ și dațĭ în judecată. Impiedecat astfel de a-șĭ continua cariera sa juridică, Frâncu a venit la Brașov înființând aicĭ în unire cu frații Densușienĭ ḑiarul național „Orientul latin“, al căruia redactor a fost. Incetând acest ḑiar după vre-o doi anĭ el s'a vĕḑut constrîns a merge în România, unde cu firea sa sinceră și idealistă a avut sĕ trécă printr'o șcólă grea a vieței.

Sĕ lăsăm însĕ de acum sĕ vorbéscă însușĭ rĕposatul.

Intr'o scrisóre adresată directorului fóiei nóstre înainte de a pleca în satul sĕu natal, după ce vorbesce de un concediu mai lung ce l'a cerut, și de speranța că va dobêndi o pensie micuță după 15 anĭ de serviciu și spune că vrea sĕ se stabiléscă durabil în Benic, scrie:

„Doresc sĕ mor și sĕ fiu înmormêntat lângă vrednicii mei părințĭ, carĭ au sciut sĕ-mĭ dea o crescere adevĕrat românéscă, o educațiune alésă și o cultură superióră. Ca semn de recunoscință fiescă mica mea proprietate din comuna mea natală am lăsat'o după mórtea mea eclesiei bisericei unite din Benic....“

„...Doresc, cum am ḑis, sĕ închid ochii în acele locurĭ românescĭ, în carĭ m'am născut și carĭ au plântat în inima mea simțĕminte aprinse și pline de ideale pentru progresul și cultura neamului meu româoesc... In viața mea de ḑiarist, nevêndêndu-mĭ condeiul nimĕnui am scris din principiu, din convingere și consciință. Așa am scris și cărțile, prin carĭ am nisuît a ridica poporul romănesc din munții apusenĭ din mocirla, în care l'au tăvălit scriitorii streinĭ... Ca ḑiarist și ca funcționar în Ardeal și Téra românéscă, idealul meu a fost înaintarea și cultura poporului român...“

Aceste rêndurĭ scrise de propria sa mână dovedesc nobilul caracter și învăpăiata iubire de neam a lui Teofil Frâncu mai bine și mai elocuent, decât ar pute-o face o biografie cât de îngrijită.

Odihnesce în pace și fericire, neuitate amice și confrate, în lumea unde inceteză tóte suferințele și locuesc numai idealele mărețe și eterne, carĭ, cât ai fost în viéță, țĭ-au mișcat așa de des inima ta nobilă și desinteresată!

Svon despre un conventicul. „*Egyetértés*“ de la 28 Maiŭ spune, că în cercurile parlamentare din Budapesta se vorbesce despre un conventicul, ce s'ar fi ținut Marțĭ la hotelul „Continental“. Treiḑecĭ de apponyiștĭ s'au întrunit și după-ce au discutat temeinic asupra situațiunei, au decis sĕ pretindă de la Coloman Szell *retragerea raportului despre ex lex*, pentru ca astfel sĕ i-se dea camerei posibilitatea de a trece fără amânare la desbaterea indemnității budgetare. Hotărîrea acésta — se ḑice — însușĭ contele Apponyi ar fi comunicat'o la cameră lui Coloman Szell, care sĕ fi rĕmas grozav de consternat și sĕ fi rĕspuns, că mai bucuros ar retrage proiectele militare, decât raportul sĕu propriu ministerial și că hotărîrea din cestiune o consideră ca piedecă prin care s'ar intenționa îndepărtarea lui de la cârmă. — Scirei fóiei kossuthiste nu i-se prea dă credĕment.

Turburările din Croația. „*Pol. Corr.*“ publică o scrisóre din Budapesta, care conține următórele:

Turburările din Croația se pot considera ca sfîrșite. Nu este nimic adevĕrat din ceea ce s'a scris și s'a vorbit despre vĕrsărĭ de sânge și opera de călău. Cercetarea va descoperi, că cine a ațițat țĕrănimea și pe studențĭ. Două lucrurĭ nu sufer îndoială: oposiția croată are nevoie de stradă, studențĭ și de revoltă, décă voiesce sĕ-șĭ câștige aderențĭ pentru pretensiunile ei politice și financiare; al doilea, turburările stau în nex causal cu obstrucția din dieta ungară. Oposiția croată a credut sĕ profite de neputința parlamentului ungar în scop de a înscena o mică revoluție și de a pescui în turbure. De altă parte însĕ și obstrucția maghiară încă a așteptat ca turburările croate sĕ abată apa pe móra ei...

Autorul scrisorei către „Pol. Corr.“ ar vré, precum se vede, sĕ omóre c'o singură lovitură două musce: oposiția croată, bănuindu-o de provocătórea disordinilor, și oposiția din dieta ungară, adecă obstrucțiunea, despre care dice, că s'a încercat sĕ profite de mișcarea croată.

In general pressa guvernamentală maghiară se bucură, că mișcarea croată s'a zădărnicit. Ea nu întârdie a aduce laude ministrului președinte austriac Koerber, care a făcut imposibilă audiența dalmatinilor la Maj. Sa și a declarat, că nu póte forma obiect de discusiune în „Reichsrath“ o afacere, care privesce Ungaria. — Despre acésta aducem amĕnunte mai jos.

Iredentismul italian începe sĕ reînvie. Sĕptĕmâna trecută studenții italienĭ din Innsbruck s'au încăerat cu studenții austriacĭ. In urma acestui incident, în tóte orașele Italiei s'au făcut demonstrații și manifestații imposante. La Roma, la Parva, Verona și Mameli manifestanții au cântat imnul lui Garibaldi și au trimis telegrame de solidaritate studenților din Innsbruck. La o representație teatrală din Verona, publicul unindu-se cu studenții, au strigat: „Jos Austria! Trăéscă Trento și Triestul!“ La Pavia studenții au ars, lângă monumentul lui Garibaldi, un stindard austriac. In Veneția manifestațiile au fost și mai seriόse. O mare mulțime s'a adunat dinaintea consulatului austriac strigând: „Trăéscă Triestul! Jos Austria! Jos împĕratul!“ Poliția intervenind, a oprit pe studențĭ de a striga astfel de cuvinte. S'au ținut discursurĭ înflăcărate. Un student a dis, că nu-i departe diua când stégul italian va fîlfăi pe stâncile de la Trenta. — Se vorbesce că aceste manifestații sunt privite cu satisfacție de guvernul italian.

Declarațiunea noului cabinet bulgar. Nota principală în chestiunea evenimentelor din balcanĭ o formézā fără îndoélă relațiunile turco-bulgare, căcĭ numai de acolo este de temut pornirea unor evenimente. Noul cabinet bulgar, publică în „Monitorul oficial“ al Bulgariei următórea declarațiune:

„După retragerea cabinetului Danew, principele a încercat sĕ formeze un cabinet compus din membrii tuturor grupărilor politice, un guvern de concentrațiune patriotică. Buna intențiune, care dicta un astfel de sfîrșit al crisei ministeriale, n'a fost din nenorocire bine apreciată de tóte partidele și scopul n'a fost atins. Principele s'a oprit la soluțiunea, care a provocat actuala formațiune ministerială. Neputênd sĕ refuze de a primi puterea în circumstanțele dificile prin care trece actualmente țéra. membrii guvernului sunt hotărîțĭ sĕ se dea cu totul intereselor țĕrei Bucurându-se de încrederea principelui, ei speră, că sforțările lor vor fi bine apreciate de națiune și că acésta din urmă îĭ va da sprijinul“.

Guvernul crede, că trebue sĕ declare, că în politica externă apărând interesele țĕrii, va păstra față de puterĭ o atitudine mai corectă, va întreține relațiunĭ sincere și cordiale cu Rusia, puterea liberatóre, și în politica internă va respecta constituția și legile țĕrii. Guvernul sprijinindu-se pe popor, va avé ca scop principal sĕ scótă țéra din situațiunea actuală, fără sĕ lase la oparte interesele naționale. Opiniunea publică a primit rĕcélă acest cabinet cu care este format din ómenĭ ai palatului. Stambuloviștii nu sunt popularĭ în Bulgaria din causa atitudinei conciliante față de Turcia. Principele pare mai îngrijat ca orĭ când față de ordinele severe ce a luat pentru siguranța persónei sale. El se teme de atentate din partea macedonenilor.

Koerber despre agitațiile din Croația.

(Din „Reichsrath.“)

In ședința de la 26 Maiŭ a „Reichsrathului“ deputatul *Bianchini* reamintesce refusul de a fi primițĭ în audiență, la Impĕrat, audiență solicitată de deputații croațĭ din „Reichsrath“, ca și de aceia din dietele din Dalmația și Istria, cu tóte asigurările ce s'au dat, că nu este vorba de demonstrațiune politică, ci esclusiv de o acțiune umanitară în favórea conaționalilor lor din Croația. Protestă cu energie contra atitudinei păstrate de guvern în acstă afacere; în ea vede disprețul pentru drepturile naționalităților și un servilism față de Ungaria. Bianchini întrébă pe președinte, décă nu s'a adus o jignire și o violațiune la drepturile deputaților croațĭ, ca și la prestigiul Camerei. (Aplause pe băncile deputaților croațĭ ca și pe ale socialiștilor.)

Președintele Camerei, contele *Vetter*, rĕspunde că n'are nicĭ un fel de amestec în acéstă afacere și reamintesce, că refusarea audienței se datoresce unor motive constituționale. (Protestațiunĭ din partea Croaților și Cehilor.)

Koerber, președintele consiliului, declară că guvernul este firm decis de a nu lăsa sĕ devieze cestiunea constituțională și că nisce fapte petrecute în Ungaria nu pot forma obiect de discuțiune în „Reichsrath“. Constată, că față de asertiunile exagerate rĕspândite asupra celor petrecute în Croația, resultă din informațiunĭ autentice, că de la începutul turburărilor în Crația, numai două persóne au fost ucise de către gendarmĭ, câte-va persóne ușor rănite și nicĭ o persónă condamnată după legea marțială. (Vii întreruperĭ și protestațiunĭ din partea Croaților.)

Continuând Koerber, aduce laude atitudinei trupelor din armata comună, căreia se datoresce, că asertiunile fantesiste ale d-lui Bianchini, se desmint de realitatea faptelor.

In ce privesce excitațiunea populațiunilor din Dalmația și Istria, o asemenea excitațiune nu există în păturile poporului și nicĭ nu este de așteptat, că ar puté isbucni o asemenea stare în viitor, mai ales décă poporul ar afla adevĕrul asupra celor întêmplate în Croația.

Koerber esplică refusul audienței pe motivul, că fapte petrecute pe teritoriul Ungariei, nu trebuesc sĕ formeze obiect de agitațiune politică în Austria.

Făcênd alusiune la cele petrecute la Spalato, unde nu se póte dice că au fost excese, ca și la demonstrațiunile deplorabile din Laibach, d-l de Koerber esprimă convincțiunea, că aceia carĭ protestă așa de energic, vor da concursul lor pentru a dovedi și pedepsi pe culpabilĭ. Este însĕ convins, că dreptatea și legile vor fi îndestulătóre pentru a ține poporul croat și sloven pe calea corectă.

Președintele consiliului termină făcênd apel la toțĭ ómenii cinstițĭ de a respecta nu numai spiritul național, dér și ordinea și liniștea statului.

Șcólele slovăcescĭ.*)

Slovacii nu posed nicĭ universitate, nicĭ șcólă superióră technică, nicĭ vr'o șcólă de specialitate, ba nicĭ măcar o șcólă secundară, cu tóte că legea naționalităților asigură o deplină egală îndreptățire în tóte privințele. Cele 33 gimnasii, 6 școlĭ reale, 16 preparandii, 4 academii de drept, 14 institute teologice, 143 școlĭ de specialitate, ce se aflau la 1888/89 pe teritoriul comitatelor locuite de Slovacĭ, tóte sunt esclusiv maghiare și conduse în spiritul școlii de stat maghiar și a șovinismului maghiar.

Elevii sunt pedepsițĭ pentru orĭ-ce cuvênt slovăcesc pronunțat chiar în conversația privată, pentru orĭ-ce cântec slovăcesc, chiar și décă l'au fluerat numai, și sunt eliminațĭ pentru cea mai neînsemnată manifestare națională. Așa au fost eliminațĭ de esemplu un numĕr mare de studențĭ slovacĭ din Pojun, Neusatz, Eperieș, Kesmark, Losoncz, Levencz, Șemniț.

In anul 1900 au fost relegațĭ din institutul evangelic-teologic din Eperies șése teologĭ slovacĭ, fiindcă s'au fotografiat împreună și tablourile le-au iscălit spre amintire reciprocă în limba slovacă. In motivarea relegării cetim: „...... numiții s'au fotografiat la 18 Noemvrie 1900 într'un grup și separațĭ de ceilalțĭ colegĭ Pe tablourĭ au pus în mod demonstrativ iscăliturĭ slovăcescĭ, și acésta au făcut'o — cu tóte că în parte au disimulat — cu intențiune național-slovăcéscă“. Acest singur cas este suficient pentru a dovedi, că maghiarisarea a ajuns la paroxism.

Nicĭ profesorii, fie chiar de nascere slovacĭ, nu îndrăsnesc a vorbi în public slovăcesce: une-orĭ converséză nemțesce, ceea ce tot nu li-se ia așa în nume de rĕu, însĕ a vorbi slovăcesce, ar fi trădare de patrie.

Mulțĭ profesorĭ sunt în internul lor patrioțĭ slovacĭ, dér o ascund acésta ca pe o crimă grozavă, nicĭ chiar copiilor nu o destăinuesc și nu îndrăsnesc a da copiilor lor educațiune națională, și așa se întêmplă adesea, că copiĭ unor bunĭ patrioțĭ înaintea ochilor părinților se desnaționaliséză, își batjocoresc și părăsesc propria lor națiune.

Când scriu acéstă acusare, am înaintea ochilor numĕróse casurĭ concrete, și peste tot în acéstă scriere mĕ feresc a spune un neadevĕr. Cunosc profesorĭ în slovăcime, carĭ au sentimente profunde și adevĕrat naționale, carĭ varsă lacrĕmĭ amare pentru sórtea nenorocită a poporului lor, și carĭ tótă viéța lor tremură din causa acestui sentiment curat, înalt și nevinovat, par'că ar fi sĕvêrșit un omor.

Conform regulamentului școlar, profesorii cu aprobarea directorului pot sĕ predea diferite limbĭ facultative și se și predă pe icĭ colo francesa, englesa, croata, ba chiar și rusésca, dér vai de acel profesor cu sentimente slovăcescĭ, care ar îndrăsni sĕ céră permisiunea pentru predarea celei mai apropiate și mai necesare limbĭ, a limbii slovăcescĭ. O asemenea îndrăsnélă ar trebui sĕ o plătéscă scump.

Bibliotecele slovăcescĭ, carĭ erau înființate la unele preparandii și gimnasii, la ordinul directorilor maghiarĭ au fost duse în pod, orĭ au fost arse. Ce grad de sĕlbătĕcire trebue sĕ fie acolo, décă un om cult este capabil a arde cărțĭ!

Prin anii șése-decĭ ai secolului trecut, națiunea slovacă estrem de sĕracă șĭ-a înființat din propriile mijlóce 3 gimnasii confesionale: un gimnasiu superior în Nagy-Rőcze, un gimnasiu inferior evanghelic în S.-Marton și un gimnasiu catolic inferior în Kloster a. Z. Guvernul lui Coloman Tisza a închis în anii 1874/75 tóte trei institutele și le-a confiscat fondurile.

Societatea „Slovenska Matice“ înființată de sĕrmanii Slovacĭ cu jertfe enorme spre înaintarea și sprijinirea culturei naționale, a fost la 1875 de asemenea disolvată, ér fondurile de 100.000 fl. împreună cu mila de 1000 fl. a împĕratului confiscate. Un țipet de spaimă și indignare a strĕbătut atuncĭ din slovăcime și un doliu adênc a cuprins întréga națiune.

De óre ce țĕranul slovac nu cunósce limba de predare în școlă, firesce, că nu póte sĕ producă un asemenea testimoniu și guvernul ușor póte sĕ dovedéscă din textul legii, de ce stărue pentru înființarea de „ovode“ în școlile nemaghiare.

Guvernul impune așa-dér comunelor datoria de a înființa grădinĭ de copii, însĕ supraveghiarea asupra acestora șĭ-o reservéză șie-șĭ. Invĕțătórele sunt peste tot maghiare, carĭ nu sciu un cuvênt slovăcesce.

Comunele protestéză contra înființării de „Ovoda“, în cele mai multe casurĭ de frica impositului de $3^0/_0$, dér guvernul adesea le silesce cu forța polițienéscă. Cu tóte aceste mijlóce forțate însĕ numĕrul grădinilor de copii nu se prea înmulțesce, așa că până acuma nu sunt de cât 453 în slovăcime. Guvernul stărue pentru înființarea lor mai ales în comunele, unde este câte un preot cu sentimente patriotice, séu unde maghiarisarea este lipsită încă de organisație serióṣă.

*) Capitol dintr'o broșură apărută de curênd în limba germană asupra situației politice, culturale, economice și sociale a Slovacilor din Ungaria de nord. Asupra acestei broșurĭ vom mai reveni.

SCIRILE DILEI.

— 16 Maiŭ v.

Odissea emigranților românĭ. Foile unguresci aduc o scire despre un grup de dece Românĭ din Transilvania, carĭ au emigrat în America, de unde au fost trimișĭ înapoi și au sosit alaltăerĭ la Ruttka într'un hal de plâns. De aicĭ fiind-că n'aveau banĭ sĕ-șĭ scótă bilet, au fost escortațĭ pe jos la T.-St.-Mărtin la solgăbirĕu. Aicĭ au fost băgațĭ în grajdul de la casa comitatului, unde fiind lihnițĭ de fóme șĭ-a făcut milă de ei directorul de la școla de meserii Banffy, și le-a dat pâne. Acest grup, despre care foile maghiare nu spun anume, din care parte a Transilvaniei sunt, au pornit de acasă încă din iérnă, avênd de țintă sĕ ajungă în Cleveland. Nisce agențĭ însĕ i-au deturnat de la acéstă țintă, îndemnându-i sĕ mérgă în Canada, unde, spuneau ei, sunt mai căutațĭ lucrătorii. Emigranții au ascultat de agenți și s'au dus în Canada, unde însĕ n'au găsit de lucru. Atuncĭ s'au dus la Newyork. Aicĭ i-a luat poliția în primire și legându-i cot la cot i-a dus la biuroul de emigrare, unde i-au ținut închișĭ timp de 14 dile, după care i-au pus pe vapor și i-au espeduit la Hamburg, de unde au plecat mai departe. Când au sosit în Ruttka, Românii nu mai aveau din cele 3—400 coróne cu câte au plecat, nicĭ un creițar.

Un general pensionat pentru „Gott erhalte“. Generalul baron Taxis din Cincĭ Bisericĭ a credut de cuviință, pentru evitarea scandalului, cum dicéa el, a călca regulamentul, care prescrie, că la solemnitățĭ musica militară sĕ fie aședată imediat lângă compania de onóre și după salva de onóre sĕ intoneze imnul „Gott erhalte“. — La învierea, ce s'a celebrat la catedrala din Cincĭ-Bisericĭ, baronul Taxis a dat ordin, că musica militară sĕ se posteze la o distanță de 50—60 pașĭ de compania de onóre și i-a interdis intonarea imnului. — Din acéstă causă generalul a fost trecut la pensie, mĕsură, care este viu comentată în pressa maghiară.

Industria ungară. „Societatea ungară de agricultură“ a ținut la Budapesta câte-va ședințe, în carĭ s'a ocupat cu propaganda ce-o fac Boemii contra industriei ungare. Membrii acestei societățĭ au luat hotărîrea, ca în tótă Ungaria sĕ organiseze o agitație vie în contra produselor industriale din Boemia, mai ales în contra berei, șuncei etc.

Lucrările portului Constanța s'au reluat cu activitate. In campania anului acestuia se va construi platforma digului din largul Mărei, platformă, care este făcută deja pe-o lungime de 250 m. Lungimea totală a platformei va fi de 900 metri.

Catastrofe la cursele de automobile. Duminecă s'au început cursele de automobile între Paris și Madrid. La cursele acestea șĭ-au perdut mai mulțĭ ómenĭ viéța, ér alții au fost grav rănițĭ. Mașinistul baronului De Caters a cădut la St. Simphorien din trăsură într'un șanț, ră-

nindu-se grav. — Automobilul lui Barrov voind la Libourne sĕ ocolĕscă un câne, care mergea pe drum, s'a lovit de un pom. Maşinistul a murit, un om din trăsură a fost grav rănit. — Marcell Renault, care câştigase primul premiu la cursele din anul trecut între Paris şi Viena şi care acum încă iĭ întrecuse pe toţĭ, a căḑut cu automobilul într'un şanţ şi a murit. — Un automobil, trecênd peste şinele căii ferate, s'a rĕsturnat, apoi s'a aprins. Conductorul a ajuns sub automobil şi a ars cu totul, prefăcêndu-se în scrum. — Lângă Abliss un automobil a trecut peste o femeie şi a omorît'o. — Automobilul lui Tourrand a călcat 2 soldaţĭ, un copil şi un maşinist. Toţĭ au murit. Tourrand însu-şĭ a fost grav rănit. — Aceste şi multe alte catastrofe s'au întêmplat la întrecerea acésta în decurs de câte-va óre. Ministrul frances de interne auḑind despre cele întêmplate, a interḑis continuarea pe teritoriu frances a curselor. Iuţéla cu care mergeau aceste automobile era vertiginósă. Aşa d. e. automobilul lui Regnault, care a sosit primul în Bordeaux, mergea cu o iuţélă de 85 chilometri pe óră, va sĕ ḑică cu 14 chilometri mai iute, decât cel mai accelerat tren din Germania.

Lista juraţilor pe anul 1904 pentru curtea cu juraţi a tribunalului din Braşov, s'a alcătuit şi va fi espusă în biuroul primăriei în timpul de la 1—15 Iunie. Reclamările contra omiterei persónelor în drept sĕu a înscrierei persónelor, carĭ n'au acest drept, se pot face în terminul de mai sus, oral sĕu în scris, la preşedintele comisiunei pentru stabilirea listei, d-l Francisc *Hiemesch* între órele 8—12 a. m. De la 16—23 Iunie se primesc observările făcute la aceste reclamaţiunĭ.

„Urmărirea mea“ Artur Korn, luând act despre urmărirea sa, trimite din Berlin ḑiarului „D. T. f. U.“ o scrisóre din care reproducem următórele:

Din numĕrul de la 22 l. c. a ḑiarului «D. T. f. U.“ am aflat, că eu sunt o „persónă căutată“ în Ungaria şi că Seghedinul mĕ doresce. Că german—ungar loial ce sunt, găsesc just, că mĕ caută, însĕ onoratul procuror nu trebuia sĕ-şi îngreuneze atât de mult sarcina. Căcĭ eu nicĭ n'aşĭ fi plecat, décă nu m'ar fi silit la acésta pe cale administrativă, espulsându-mĕ din Chichinda, cu tóte că după legea ungurĕscă îmĭ aveam acolo domiciliul. Dorind sĕ am o suvenire durabilă din patria mea iubită, rog pe vr'un compatriot al meu sĕ binevoĕscă a-mĭ trimite numĕrul respectiv din fóia oficială, pentru-ca sĕ o atârn încă odată în roşu-alb-verde în locuinţa mea spre „vecnică amintire“.

D. Korn rectifică mai departe în scrisórea sa datele greşite ale hârtiei de urmărire, spunĕnd că nu e de 51, ci de 43 anĭ, nu e catolic ci reformat. În cât pentru pĕrul tricolor roşu-alb-blond, se miră de ce nu roşu-alb-verde, sĕu fiind-că e pangerman, de ce nu negru-roşu-galben?

Starea sĕmĕnăturilor în România se presintă în general în condiţiunĭ cât se póte de bune. Plóia din ultimele ḑile a fost aprópe generală şi a contribuit mult sĕmĕnăturilor. Arăturile de porumb şi în unele părţĭ de meiŭ se continuă cu activitate. Viile sunt pretutindenĭ bine şi promit o recoltă escelentă, afară de Gorj, unde sunt pe alocurea vătămate, şi Roman, unde sunt în stare mijlocie. De asĕmenea imaşurile şi fineţele. In general totul este bine, afară de rapiţă. — Starea sĕmĕnăturilor în Ungaria s'a îmbunătăţit fórte mult. Numai sĕmĕnăturile de primăvară sunt cam slabe. Grâul şi ovĕsul sunt fórte bine, porumbul şi rapiţa binişor.

Descoperirea unei sfinte. Se telegrafĕză din Genova, că in biserica Sf. Petru a fost găsit intact cadavrul marchisei Centurioni, mórtă acum 500 de anĭ. Ea e considerată ca sfântă. Poporul strigă, că e la mijloc o minune.

Un proces militar în Germania. La Kiel, în Germania, s'a judecat un proces, care va rĕmânĕ istoric în analele armatei germane. Cadetul Hüssener a fost dat în judecată pentru-că a omorît pe soldatul Hartmann, care nu l'a salutat. Hüssener a fost apĕrat de fratele sĕu şi de advocatul Stobbe. Tribunalul a condamnat pe Hüssener la 4 anĭ şi o sĕptĕmână închisóre şi la degradare. Procesul din Kiel este un esemplu isbitor. Un tînĕr de 19 anĭ, elev de marină, străpunge cu sabia capul unui soldat din artilerie, care n'a avut altă vină decât aceea, că nu l'a salutat. Amêndoi au venit sĕ petrécă sĕrbătorile de Pascĭ, în oraşul lor natal, Essen, în Westfalia. Hartmann se găsea într'o cârciumă, unde stătea la masă cu un prieten al sĕu. Pe stradă trece Hüssener, care crede, că Hartmann nu vré sĕ-l salute, pe când adevĕrul a fost, că nu l'a vĕḑut. Hüssener poruncesce atuncĭ lui Hartmann sĕ-l urmeze la garda mare. Pe drum Hartmann fiind cam ameţit de bĕutură, o ia la fugă. Hüssener în loc sĕ-l urmărĕscă, este apucat de aşa multă mânie, încât sĕ ia după el şi-i înfige spada. Nicĭ un regulament militar nu ordonă masacrarea unor soldaţĭ vinovaţĭ, cum a fost nenorocitul Hartmann. Hüssener însĕ, e convins, că a sĕvîrşit o faptă potrivită cu demnitatea şi onórea armatei...

S'a împuşcat din amor. Locotenentul Evrin Vécsey de la regimentul de husarĭ din Zombor s'a împuşcat erĭ în Budapesta în locuinţa actriţei Maria Osongory şi a fost transportat la spitalul militar. Actriţa Osongory a debutat érna trecută în Zombor unde locotenentul se amorezase în ea. In timpul din urmă îmbolnăvindu-se grav, a fost adusă la Budapesta. Locotenentul luânduşĭ concediu pe două sĕptĕmânĭ, a venit la amanta sa, pe care a îngrijit'o ḑiua şi nóptea. Erĭ au ţinut medicii un consiliu şi au declarat, că e pierdută. Vecsey, când a vĕḑut, că vine preotul sĕ-i administreze tainele muribunḑilor, a trecut în odaia laterală şi şi-a descărcat în tîmplă un glonţ de revolver.

Un agitator socialist omorît. Se scrie din Oradea, că în hotarul comunei Tinca s'a găsit cadavrul lui Dimitrie Hulbert, cunoscut ca agitator socialist. Se dă cu socotéla, că ar fi la mijloc un act de rĕsbunare, căcĭ lui Hulbert i-s'a aruncat un laţ în grumaḑĭ şi a fost gâtuit.

Călĕtoria de studiu pentru scopurĭ militare. In prima jumĕtate a lunei Iunie va sosi la Porcesoĭ, comitatul Sibiiului, un detaşament din statul major, compus din 3 ofiţerĭ din statul major, 20 ofiţerĭ superiorĭ, 56 soldaţĭ şi 45 cai sub conducerea colonelului de stat major Emil Colerus de Geldern. Detaşamentul va studia terenul.

Despre Burĭ nu s'a mai auḑit de mult. Ḑiarul *„Landen Volk“* din Marico publică acum un articol, din care estragem următórele: „Prăvăliile vechĭ s'au deschis érăşĭ şi se mai deschid altele nouĕ. Negustorii par a crede, că Burii s'au îmbogăţit în rĕsboiŭ. Ar fi de dorit însĕ, ca comerciul sĕ ia un caracter mai naţional şi noĭ sĕ ne liberăm cu încetul de Jidovii lacomĭ de aur. Am vĕḑut câţĭ-va din acest popor (Jidov) carĭ sunt prietenĭ sinceri ai Burilor, însĕ majoritatea covîrşitóre róde ca o lepră la viéţa socială a Burilor. Ei sunt esploatatorii cei mai neruşinaţĭ“. — „D. Wochenzeitung in Niederlanden“, după care reproducem pasagiul de mai sus spune, că după informaţiile, ce le are, după încheierea păcii un numĕr de 1000 jidovĭ au emigrat în ţéra Burilor.

Teatru şi serată dansantă în Caransebeş. Lunĭ în 1 Iunie n. 1903 se va da în Caransebeş, sala otelului „La pomul verde“, representaţiune teatrală aranjată în favorul d-lui măestru dirigent Anton Sochor. Inceputul la órele 8 séra. Preţul de întrare: rang I 2 cor. 50 banĭ, rang II 1 cor. 60 banĭ, loc de stat 1 cor. Bilete de întrare se vind în libräria diecesană şi séra la cassă. Programul este următorul: Actul II din opera „Il Trovatore“ de Salvatore Cammarano, musica de I. Verdi: corul societăţii române de cântărĭ şi musică din Caransebeş cu acompaniare de pian, susţinută de d-şóra Livia Madincea şi de orchestră. 1) Coro di Zingari, Canzone (Azucena), Scena e Raconto (Azucena), Scena e Duetto (Azucena et Manrico). 2) Scena ed Aria (Conte). 3) Finale II Coro. 4) Finale ed Esemble. Persónele: Azucena: d-na Lucia Barbu; Leonore: d-şóra Sidonia Nimu; Ines: d-şóra Emilia Şiclovan; Manrico: d-l A. Aliontie; Conte de Luna: d-l B. Bona; Ferrando: d-l P. Hertila; Un ţigan bĕtrân: d-l I. Săcoşan; Solul: d-l G. Galescu. Ţiganĭ, soldaţĭ, etc.: membrii activĭ ai Societăţii. După teatru urmĕză dans.

Photoplasticum. In strada Porţii Nr. 16 s'a stabilit de cât-va timp un *„Photoplasticum“*, care merită tótă încuragiarea, fiind-că ne presentă vederii obiecte de tótă frumuseţa. Sĕptĕmâna acésta au fost expuse în aparatul circular al acestui protoplastic monumentele din Roma. Pe sĕptĕmâna viitóre vor fi espuse vederĭ din oraşele Pola şi Triest.

Ucişĭ de ciclon. Se anunţă din New-York, că persónele ucise în ciclonul mare din ḑilele trecute, sunt în numĕr de mai multe sute. Telegrafuĭ şi căile ferate din acele ţinuturĭ, au fost distruse.

---

†

Subscrişii cu inima înfrântă de durere aduc la cunoscinţă tuturor rudeniilor, prietinilor şi cunoscuţilor încetarea din viéţă a iubitului nostru frate, respective cumnat

Teofil Frâncu,

şef de biurou în ministeriul cultelor şi instrucţiunei publice din Romania, decorat cu medalia Bene Merenti cl. II, pentru merite literarĭ şi cu ordinul Coróna Romăniei,

întêmplată în comuna natală Benic adĭ în 27/14 Maiŭ la 8 óre a. m. după lungĭ şi grele suferinţe.

Rĕmăşiţele pământescĭ ale marelui defunct se vor depune spre vecinică odihnă Vinerĭ în 29/16 Maiŭ a. c. d. a. la 3 óre în cimiterul gr. cat. din loc.

Benic, la 27 Maiŭ 1903.

Laurian Frâncu, Sofia Frâncu, ca fraţĭ; *Maria* măritată *Frâncu* ca cumnată.

Evenimentele din Balcanĭ.

Se telegrafĕză din Sofia:

Guvernul bulgar a revenit asupra numirei lui Naciovicĭ ca representant diplomatic la Constantinopol. Cu tóte acestea, Naciovicĭ va pleca ḑilele acestea la Constantinopol ca persónă particulară, cu scirea guvernului, dér fără nicĭ o împuternicire.

Cercurile guvernamentale sunt fórte indispuse, fiind-că vorbele bune cu carĭ au fost întêmpinate la Constantinopol declaraţiunile guvernului bulgar, n'au fost urmate de fapte liniştitóre.

Acum câteva ḑile érăşĭ s'a sĕvîrşit o încălcare a graniţei bulgare de cătră trupele turcescĭ.

Ḑilnic sosesc noi fugarĭ din Macedonia şi mai cu sémă din ţinutul Adrianopol.

Tóte aceste fapte îngreuĕză fórte mult scopul, pe care îl are în vedere guvernul bulgar.

Naciovicĭ, care este cunoscut ca turcofil şi campion al unor relaţiunĭ de bună vecinătate între Bulgaria şi Turcia, va atrage atenţiunea factorilor politicĭ diriguitorĭ din Constantinopol asupra tuturor piedecilor ce se pun în calea unor astfel de relaţiunĭ.

Guvernul bulgar, de-ocamdată, nu va părăsi terenul representaţiunilor de până acum, dér atuncĭ când se va convinge, că există lipsă de bună credinţă din partea Porţei otomane, 'şĭ reservă dreptul de a suna din alte córde.

= Se telegrafiază din Ueskueb ḑiarului *„Zeit“*, din Viena, că lupta între trupe şi o bandă bulgară, care s'a dat la Mogila, aprópe de Monastir a fost teribilă. Cincĭ sute de soldaţĭ, carĭ aveau şi tunurĭ, s'au luptat 20 de óre. De ambele părţĭ au căḑut mulţi inşĭ morţĭ. Intre morţĭ se află şi şeful bandei Stewtkoff, precum şi trei femei, carĭ aruncau bombe. A fost ucis şi maiorul turc Said Bey.

Tot în privinţa acestei lupte ḑiarul „Neue Freie Presse“ primesce următorul raport din Monastir:

Trupele turcescĭ, însoţite de comisarul Said Bey, au intrat în Mogila, spre a face perchisiţiunĭ. Fără de veste, au fost atacate cu focurĭ de puscĭ. Said Bey a căḑut mort. Banda eşind de-odată dintr'o casă, a atacat cu străşnicie pe soldaţii turcĭ. Lupta a durat teribilă până a doua ḑi, când au sosit trupelor întărirĭ de tunurĭ şi alte trupe de la Monastir. In timpul nopţii, turcii, în scop de a împedeca banda sĕ fugă, au aprins focurĭ în jurul satului. Bulgarii au rĕspuns la acésta, dând foc la multe case. Bulgarii disperaţĭ, s'au încercat sĕ iasă prin trei părţĭ diferite. Toţĭ au fost ucişĭ, dimpreună cu nevasta şefuluĭ bandei Stewtkoff şi cu fiica lui în vêrstă de 13 anĭ. Stewkoff era profesor la Monastir. Intre Bulgarĭ era şi vestitul Kunoff, care a tras cu revolverul, acum douĕ lunĭ, la Monastir, asupra notabilului grec Duma, care refusa de a da banĭ pentru comitet.

= Cercurile macedonene din Sofia, carĭ stau în strînsă legătură cu organisaţia internă a comitetului macedo-adrianopolitan, asigură că îndată după asasinarea lui Delteoff, toţĭ şefii de bandă ai organisaţiunei interne din centrul Macedoniei au ţinut o întrunire în care au hotărît sĕ continue până la sfêrşit acţiunea revoluţionară sub conducerea unor comitete deosebite.

= Trupele turcescĭ au înconjurat satul Smerdes, aprópe de Castoria, vilaetul Monastir unde se afla o bandă bulgară, care avea şi dinamită. Trupele au tras cu tunurile asupra satului. Lupta a durat 30 de óre. Tot satul a fost prefăcut în cenuşă. Sub dĕrĕmăturile fumegânde s'au găsit 150 morţĭ.

= Aprópe de Radovista a fost o altă luptă între trupele turcescĭ şi o bandă. 18 Bulgarĭ au fost ucişĭ.

ULTIME SCIRI.

De la comitat. In congregaţia de adĭ Saşii şi Maghiari au votat o resoluţiune în care se cere dela dietă sĕ ia tóte mĕsurile pentru combaterea şi curmarea obstrucţiunei şi restabilirea stărilor normale constituţionale. Membrii românĭ, vĕḑĕnd în acéstă resoluţie un vot de încredere indirect dat majorităţii parlamentare şi guvernului, au declarat că nu s'alătura la resoluţiune şi se abţin dela vot.

Oeva, 29 Maiŭ. (Telegr. part. a „Gaz. Trans.“) Congregaţia comitatului convocată pe ḑiua de adĭ, Vinerĭ, e fórte bine frequentată. Comitetul permanent propune, ca sĕ se voteze încredere guvernului şi sĕ se protesteze contra obstrucţiunei din dietă. Urmĕză o desbatere vehemente până la amiaḑĭ. Mulţĭ din Maghiarĭ vorbesc, unii pro, alţii contra. Românii păstrĕză o atitudine demnă. Ei desfăşură o luptă straşnică contra primirei propunerei comitetului permanent. Majoritatea primesce propunerea. Şedinţa s'a continuat după amiaḑĭ.

Roma, 28 Maiŭ. Studenţii universitarĭ din Palermo şi Neapole au ţinut meetingurĭ, în care oratorii au atacat violent guvernul austriac. Tot aşa în Veneţia şi Bologna. Ḑiarele „Tribuna“, „Mattino“, „Adriatico“, „Fieramosca“ şi altele agită viu contra Austriei. „Il Secolo“ din Milano pretinde hotărît anexarea teritoriilor italiene. Curentul franco-fil pĕtrunde tot mai mult în păturile poporului.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Brassóvármegye alispánjától.

Sz. 5254—1903.

Pályázati hirdetmény.

Az 1886. évi XXII. t. cz. 71. §-a értelmében Brassó város uj szervezeti szabályrendelete alapján folyó évi junius hó végén tartandó tisztujitószék alkalmával következő tisztviselői állások, következő illetményekkel választás utján töltendők be:

I. 5 évi tartamra:

1 Polgármester, 5000 kor. évi alapfizetéssel, 1000 kor. lakbérrel és 1000 kor. évi müködési potlékkal;
4 városi tanácsos, egyenként 3400 kor. évi alapfizetéssel és 800 kor. lakbérrel. Az első tanácsos a polgármester helyettesitésért évi 500 kor. müködési pótlékot élvez.
1 tiszti ügyész, 3400 kor. évi alapfizetéssel, 800 k. lakbérrel.
1 árvaszéki ülnök, 3000 kor. évi alapfizetéssel 800 k. lakbérrel.
1 főszámvevő. 3000 kor. évi alapfizetéssel, 800 k. lakbérrel.
1 városi pénztárnok, 2800 kor. é. alapfizetéssel 600 k. lakbérrel.
1 városi pénztári ellenőr, 2400 kor. é. alapfizetéssel. 600 k. lakbérrel.
1 közgyám, 2000 kor. évi alapfizetéssel, 500 kor. lakbérrel.
1 főmérnök, 3400 kor. évi alapfizetéssel, 800 k. lakbérrel.
1 erdőmester, 3400 kor. évi alapfizetéssel, 800 kor. lakbérrel.

II. Élethossziglan:

1 *vizvezetéki üzemvezető*, 2800 kor. évi alapfizetéssel 600 k. lakbérrel.
1 *IV. jegyző*, 1400 kor. évi alapfizetéssel, 400 kor. lakbérrel.
1 *segédmérnök*, 1400 kor. évi alapfizetéssel, 300 kor. lakbérrel.
1 *útmester a belterület számára*, 1200 k. évi alapfizetéssel, 300 kor. lakbérrel.
1 *művezető*, 1200 kor. évi alapfizetéssel, 300 kor. lakbérrel.
3 *I-ső oszt. irodatiszti, egyenkint* 1600 k. é. alapfizetéssel, 400 k. lakbérrel.
4 *II-od oszt. irodatiszti, egyenkint* 1400 k. é. alapfizetéssel, 300 k. lakbérrel.
6 *III-ik oszt. irodatiszti, egyenkint* 1200 k. é. alapfizetéssel, 300 k. lakbérrel.

Azonkivül mindazon városi tisztviselők, kik öt évig szakadatlanul a város szolgálatában töltöttek, a további szolgálati időre ötször 5 évről 5 évre ismétlődő pótlékokat, ötödéves pótlékokat élveznek, melyek mint fizetés részeknek tekintendők, a nyugdij megállapitásánál számitásba jönnek. Egy ötöd-éves pótléknak magassága a szervezeti szabályrendelet 109 §-a szerint évenkint 300, illetve 200 vagy 100 kor.

A 111 §-a értelmében a tisztviselőknek, valamint a segéd- és kezelő személyzet tagjainak nincs megengedve ipart folytatni, üzleti vállalatnál bel- vagy mint kültagként résztvenni, továbbá minden oly mellék foglalkozást folytatni, mely által szerződésszerü függőségi viszonyba jön egyesekkel vagy testületekkel szemben. A városi tiszti ügyész magángyakorlatot nem folytathat, a mérnököknek és müszaki tisztviselőknek pedig meg van tiltva nem városi épitkezések müvezetésének az átvétele és mindennemü magángyakorlat folytatása. — Az erdőtisztekre nézve a városi erdészeti személyzet számára kiadott szolgálati utasitásban foglalt rendezkedések érvényesek.

A 113 §-a értelmében a városi pénztárnok, a városi pénztári ellenőr, a városi pénztárban és számvevőségnél valamint a városi adóhivatalban és közvágóhidnál alkalmazásban álló irodatisztek, (közvágóhidi felügyelő és ellenőr), kötelesek egy évi fizetésüknek megfelelő szolgálati óvadékot letenni. — A fennt felsorolt állások közül a városi pénztárnoki és pénztári ellenőri állásokon kivül 5 irodatiszti állás (és pedig 5 adóhivatali irodatiszti állás és egy közvágóhidi irodatiszti) ellenőri (állás) óvadék köteles állások. — Egy ilyen állásra pályázó, köteles kérvényében kinyilvánitani, hogy a szolgálati óvadékot letenni kész.

Mindazon állásokra ezennel pályázatot nyitok és felhivom mindazokat, kik a betöltendő vagy előléptetés folytán netalán üresedésbe jövő állások egyikét elnyerni óhajtják, hogy a különböző állások minőségéhez képest a mérvadó törvények különösen a községi törvény, erdőtörvény, 1883 évi t.-cz. az 1877. évi XX t.-cz. valamint Brassó város uj szervezeti szabályrendeletében előirt minősités igazolása mellett szabályszerüen felszerelni, ebbeli folyamodványaikat hozzám **f. évi junius hó 20-ig d. e. 11 óráig**, annál is bizonyosabban nyujtsák be, mivel később érkezett folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

A jelenleg állásban levő tisztviselőknek, a mennyiben kizárólag azon állásra óhajtanak pályázni, melyet ez idő szerint betöltenek, legkésőbb *f. évi junius hó 20-ig d. e. 11 óráig* irásban vagy szóval tett jelentkezése pályázat gyanánt elfogadtatik.

Végül megjegyeztetik, hogy a fennt felsorolt állások betöltése következtében netán üresedésbe jövő egyéb választás utján betöltendő állások is az általános városi tisztujitó szék alkalmával fognak betöltetni.

Brassó, 1903. évi május hó 27.

Dr. Jekel Frigyes.
alispán.

1—2.(980)

Dela vice-comitele comitatului Braşov.

Nr. 5254—1903.

Publicare de concurs.

In sensul art de lege XXII. din a. 1886 §. 72, şi pe basa noului statut de organisare al oraşului Brassó, din incidentul restauraţiunei celei nouĕ a funcţionarilor, care va avé loc la finea lui Iunie a. c. se vor întregi prin alegere, următórele posturĭ împreunate cu următórele emolumente:

I. Pe un period de 5 anĭ:

1 Primar cu salar fundamental de 5 mii cor. anual, 1000 cor. banĭ de cuartir şi 1000 cor. adaus de funcţiune.
4 Senatorĭ oraşenescĭ cu câte 3400 cor. salar fundamental şi 800 cor. banĭ de cuartir. Senatorul prim pentru substituirea primarului primesce 500 cor. adaus de funcţiune.
1 Fiscal cu salar fundamental de 3 mii 400 kor. şi 800 cor. banĭ de cuartir.
1 Preşedinte la sedria orfanală, cu salar fundamental de 3000 cor. şi 800 cor. banĭ de cuartir.
1 Contabil suprem cu salar fundamental de 3000 şi 800 cor. banĭ de cuartir
1 Cassier orăşenesc cu salar fundamental de 2800 şi 600 cor. banĭ de cuartir.
1 Tutor general cu salar fundamental de 2000 cor. şi 500 cor. banĭ de cuartir.
1 Inginer suprem cu salar fundamental de 3400 cor. 800 cor. banĭ de cuartir.
1 Forestier şef cu salar fundamental de 3400 cor. şi 800 cor. banĭ de cuartir.

II. Pe viaţă:

1 *Şef administrativ* la apaduct cu salar fundamental de 2800 cor. şi 600 cor. banĭ de cuartir.
1 *notar cl. IV.* cu salar fundamental de 1400 cor. şi 400 cor. banĭ de cuartir.
1 *Inginer secundar* cu salar fundamental de 1400 cor. şi 300 cor. banĭ de cuartir.
1 *cantonier* pentru interior cu salar fundamental de 1200 cor. şi 300 cor. banĭ de cuartir.
1 *şef de exploataţie la apaduct* cu salar fundamental de 1200 cor. şi 300 cor. banĭ de cuartir.
3 *cancelist cl. I.* cu salar fundamental cu câte 1600 cor. şi 400 cor. banĭ de cuartir.
4 *cancelist cl. II.* cu salar fundamental cu câte 1400 cor. şi 300 cor. banĭ de cuartir.
6 *cancelistĭ cl. III.* cu salar fundamental cu câte 1200 cor. şi 300 cor. banĭ de cuartir.

Afară de acestea toţĭ acei funcţionarĭ orăşenescĭ, carĭ au înplinit 5 anĭ în serviciul neîntrerupt al comunei, pentru timpul funcţionăriĭ mai departe; mai beneficiéză de 5 cuincveniĭ carĭ se primesc la părţĭ de salar şi se socotesc la pensionare.

În sensul § 119 al statutului, cuincueniile sunt de 300, respective 200 séu 100 coróne.

In sensul §. 111 amploiaţilor precum şi personalului auxiliar şi de manipulaţie nu le este permis a purta vre-o industrie, a participa la întreprinderĭ de afacerĭ ca membru intern seu estern, mai departe a continua orĭ-ce ocupaţiune laterală, prin care ar veni independiată contractuală cu particularĭ seu cu corporaţiunĭ. Fiscalul orăşenesc n'are voie a esercia praxă privată, inginerilor şi organelor technice încă le este oprit a lua în antreprisă conducerea technică a construcţiunilor neorăşenescĭ şi a continua orĭ ce praxă privată. Relativ la amploiaţiĭ silvicĭ se aplică instrucţiunea de serviciu emisă pe séma personalului silvic.

Conform §. 113 casierul orăşenesc, controlorul, cancelistiĭ aplicaţĭ la cassa orăşenescă, la contabilitate precum şi la oficiul orăşenesc de dare şi la abatoriul orăşenesc (inspectorul şi controlorul dela abatoriu) sunt datorĭ a depune o cauţiune corespundĕtóre salarului lor pe un an.

Dintre posturile amintite mai sus afară de posturile de cassier orăşenesc şi controlor mai sunt obligătóre a depune cauţiune 6 posturĭ de cancelistĭ (şi anume: 5 posturĭ de cancelist la oficiul de dare şi un cancelist la abatoriu controlor).

Concurenţiĭ la un astfel de post sunt datorĭ a declara în concurs, că sunt gata a depune cauţiunea de oficiu.

La tóte aceste posturĭ deschid concurs şi provoc pe toţĭ aceia, carĭ doresc a ocupa vre-unul din aceste posturĭ séu din cele *devenite eventual vacante în înaintare* sĕ-şĭ înainteze petiţiunile lor instruate corĕspundĕtóre diferitelor posturĭ în sensul legilor concernente, mai cu sémă a legiĭ comunale, a legiĭ silvice a Art. de lege I din 1883 a art de lege XXI din 1877, precum şi calificaţiunea reclamată de statutul orăşenesc de organisare, la mine până la **20 Iunie 11 óre a m.** cu atât mai vĕrtos, cu cât petiţiunile întrate mai târḑiu nu se vor lua în consideraţiune.

Dela amploiaţiĭ actualminte în funcţiune, întru cât reflectéză esclusiv numai la acele posturĭ, care le ocupă de present, se primesc ca petiţiunĭ de concurs anunţarea în scris séu verbal făcută cel mult până la 20 Iunie 11 óre a. m.

In fine se observă, că acele posturĭ, carĭ eventual ar deveni vacante în urma întregirei posturilor mai sus prin alegere, se vor întregi de asemenea cu ocasiunea nouei restauraţiunĭ.

Brassó, 27 Maiu 1903.

Dr. Frideric Jekel m. p.
vice-comite.

1—2.(980).

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.